

SIGURD TOFTDAHL TERKELSEN

SIDAN 1

Fakta om planeterna

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

I boken presenteras vårt solsystem med dess åtta planeter och vår livsviktiga sol. Vi får veta hur länge vårt solsystem har funnits och hur man tror att det gick till när det bildades. Vi får även lära oss hur det går till när man forskar om rymden.

LGR 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter samt för att anpassa läsningen efter textens form och innehåll. (SV åk 1–3)
- Att lyssna och återberätta i olika samtalssituationer. (SV åk 1–3)
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspekar, såväl med som utan digitala verktyg. (SV åk 1–3)
- Enkla former för textbearbetning, till exempel i efterhand gå igenom egna och gemensamma texter och göra förtydliganden. (SV åk 1–3)
- Teckning, måleri, modellering och konstruktion. (BL åk 1–3)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- Skapa bilder med digitala och hantverksmässiga tekniker och verktyg samt med olika material.

LGRS 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Kommunikation för olika syften. Lyssna, svara, fråga, berätta samt uttrycka önskemål och känslor. (SV åk 1–3)
- Lässtrategier för att avkoda och förstå ord och elevnära texter. (SV åk 1–3)
- Strategier för att skriva olika typer av texter, till exempel meddelanden. (SV åk 1–3)
- Teckning, måleri och modellering. (BL åk 1–3)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Läsa, förstå och reflektera över olika texter.
- Skriva texter för olika syften och mottagare.
- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Skapa bilder med olika verktyg, tekniker och material.

ORD ATT FÖRKLARA

himlakropp

kretsar

solsystem

gas

yta

omgivning

kometer

atmosfär

omloppstid

svavelsyra

omkrets

farkost

FÖRDJUPAD ORDFÖRKLARING

Välj ut något/några av orden som du tror att eleverna behöver extra stöttning med. Använd er av följande mall för att skapa en djupare förståelse för ordet/orden.

Ord/begrepp: _____

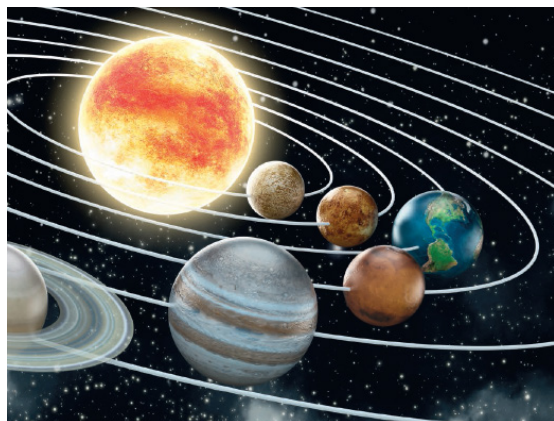
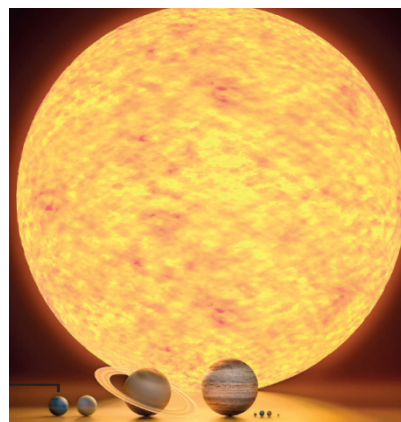
Vad betyder ordet?	Rita en bild till ordet
Skriv en mening med ordet	När används ordet?

ARKET RUNT

I denna kooperativa övning som heter "Arket runt" får eleverna återge vad de har lärt sig.

- Eleverna ska sitta i grupper om fyra.
- Kopiera bilderna nedan och klistra in dem högst upp på ett papper. Klistra in en bild per papper.
- Eleverna i gruppen får var sitt papper med en bild och en bestämd tid (cirka 2–3 minuter) på sig att återge vad de har lärt sig som passar till bilden.
- När tiden är slut låter man papperna rotera i gruppen. Eleverna får en chans att läsa vad kompisarna i gruppen har skrivit och också komplettera med egna inslag. Papperna ska rotera tills alla i gruppen har fått läsa och skriva på alla papper.
- Som avslutning kan man hänga upp gruppernas papper och låta de olika grupperna gå runt och läsa vad de andra grupperna har skrivit.

SORTERA

Kopiera orden och låt eleverna klippa isär dem. Eleverna ska sitta parvis eller i smågrupper och sortera orden. När de har sorterat/grupperat de olika orden ska de hitta på passande rubriker till sina grupperingar. Efter det kan de bryta upp grupperingarna och se om allt kan göras på något annat sätt. Alla grupper får sedan presentera någon gruppering för hela klassen.

Merkurius	Mars
Jorden/Tellus	Venus
Jupiter	Saturnus
Uranus	Neptunus
Måne	Gas
Sten	Solen

EN RYMDBERÄTTELSE

Eleverna ska skriva en berättelse med rymdtema. Berättelsen ska handla om en resa ut i rymden. De ska arbeta enligt följande modell.

Ordbank

Övningen handlar om att samla ord som har med rymden att göra. Ordbanken ska fungera som en stöttning när eleverna sedan ska skriva sina egna rymdberättelser.

Dela in eleverna i smågrupper och ge dem ett blädderblockspapper. Eleverna ska utse en person som skriver. Nu får de några minuter på sig att skriva ner alla ord som har med rymden att göra. Efter några minuter gör ni en rotering. Grupperna lämnar sitt papper och flyttar vidare till nästa grupps papper. Där ska gruppen nu fylla på med fler ord. Roteringen kan ske med några upprepningar.

Häng upp papperna på väggen och gå igenom orden. Du som lärare kan göra en sammanställning som eleverna sedan kan ha som stöttning i sin rymdberättelse.

Planera sina berättelser

Eleverna ska planera sina berättelser innan de skrivs. I planeringen ska de ha tänkt ut hur berättelsen ska vara i stora drag. De ska fylla mallen på nästa sida med ord och meningar som berättar kort om personer, miljö, problem och lösning.

RYMDRESAN

Personer (Vilka är med på rymdresan?)

Miljö (Vart ska de åka?)

Problem (Vilket problem stöter de på?)

Lösning (Hur löser sig problemet?)

Skriv berättelsen och illustrera med bilder

När eleverna har planerat sina berättelser är det dags att börja skriva dem. När de skriver har de sina planeringar samt ordbanken till hjälp.

Eleverna ska även illustrera sina berättelser med några bilder som fungerar som en stöttning till texten.

Kamratrespons

När berättelserna är färdiga är det dags att låta en kamrat läsa eller lyssna på dem samt ge respons. Utifrån responsen har varje elev sedan en chans att ändra och lägga till något som hen har missat.

KAMRATRESPONS

Jag lyssnade på: _____

I berättelsen fanns:

Ja

Nej

En titel

En inledning

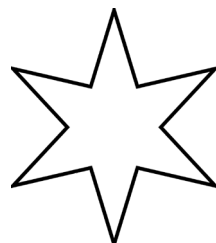
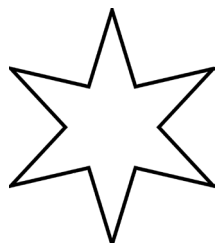
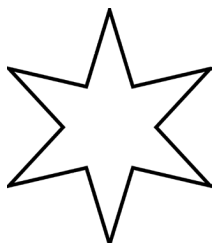
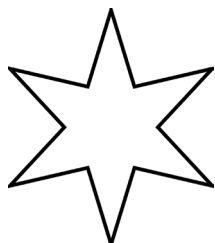
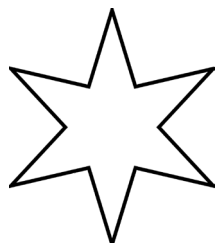
Ett problem

En lösning

En avslutning

Detta tyckte jag var bra:

Vilket betyg får berättelsen?

FACIT

Läsförståelse

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad är en planet?
En himlakropp som svävar i rymden.
2. Solen är egentligen en ...?
Solen är egentligen en stjärna.
3. Hur många planeter finns det i vårt solsystem?
Det finns åtta planeter i vårt solsystem.
4. När tror man att vårt solsystem bildades?
Man tror att det bildades för 4,6 miljarder år sedan.
5. Vad består solen av?
Solen är ett klot av gas.
6. Vilken planet är den minsta planeten?
Merkurius är den minsta planeten.
7. Vad heter den varmaste planeten?
Den varmaste planeten heter Venus.
8. Varför kallas Mars för den röda planeten?
Mars är täckt av ett rött damm.
9. Vilken är den största planeten?
Den största planeten heter Jupiter.
10. Vad består de vackra ringarna runt Saturnus av?
Ringarna består av miljoner bitar av grus och is.
11. Hur kallt kan det bli på Uranus?
Det kan bli lägre än minus 200 grader.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

12. Om inte solen fanns, vad skulle hända då?
Utan solens ljus och värme skulle det inte finnas något liv på jorden.
13. Varför finns det liv på just Jorden?
På jorden finns det luft att andas, vatten som ger liv och det är lagom varmt för att man ska kunna leva här.
14. Vilka likheter har Uranus och Neptunus?
De är kalla planeter och består av gas. Båda planeterna ligger långt från solen och har många månar.

15. Hur får man reda på saker om rymden?

Man skickar ut rymdsonder som styrs från jorden. Rymdsonderna tar bilder och samlar in fakta om rymden.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

16. Har du hört några andra teorier om hur vårt solsystem kom till? Berätta.

Eget svar.

Analys

17. Varför tror du att författaren har skrivit den här boken? Vad vill han att du tar med dig efter att ha läst boken?

Eget svar.

Vårt solsystem

1. Merkurius, 2. Venus, 3. Jorden, 4. Mars, 5. Jupiter, 6. Saturnus, 7. Uranus, 8. Neptunus

Ordruta

	G	A	S			M	Å	N	E
				P					J
				L		U			U
H	I	M	L	A	K	R	O	P	P
				N		A			I
				E		N			T
	K	L	O	T		U			E
						S	O	L	R

gas, måne, himlakropp, klot, sol, planet, Uranus, Jupiter